Ч. 113. (284). Львів, субота, дня 6. мая 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінциї 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня ране кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ піврока	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ піврока	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакциї, адміністрациї й експедициї: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній частї 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Намісник ґенерал Діллер у Львові.

Новоїменований намісник ґенерал-майор Діллер приїхав дня 4. с. м. до Львова і дня 5. с. м. принимав депутації в намісниківській палаті. Явили ся відпоруч. капітул (від греко-кат. капітули були оо. Білецький, Бачинський і Чапельський), прибічної ради міста Львова, урядники намісництва і відпоручники инших державних урядів, відпоручники протестантської і жидівської віроісповідної громади, депутації публичних корпорацій і ріжних польських товариств і орґанізацій.

З Українців явили ся депутації: політична, просвітно-наукова, економічна. Ставропиґії і української академічної молодіжи.

Насамперед прийнято депутацію політичних орґанізацій, в склад котрої входили: д-р Сидір Голубович, д-р Володимир Бачинський, д-р Степан Баран і о. Олександер Стефанович.

Провідник депутації д-р Голубович привитав намісника слідуючими словами (по українськи):

Ваша Ексцеленціє!

Як представники Народного Комітету, начальної Краєвої української політичної орґанізації, витаємо перший раз Вашу Ексцеленцію на нашій земли, в колишній столици українських князїв. Витаємо Вас щиро і без упереджень в імени тої части краю, яка найбільше потерпіла з приводу війни, в імени того народу, що охотно, неподїльно і недвозначно віддав майно і житє своїх найкрасших синів в обороні нашого Монарха і австрійської держави.

Перші слова, які впали з уст Вашої Ексцеленції до підчинених собі урядників відбили ся симпатичним гомоном серед українського народу, який хоче в особі цісарсько-королївського Намісника бачити не лишень найвисшого представника державної волї в краю, але бажає віднайти в нїм Того, що загоїть задані нам рани, направить заподіяні нам кривди, зрозуміє наші національно-політичні домаганя, та допоможе нам в інтересї династії і держави до їх остаточного здійсненя. В повнї поділяємо погляд Вашої Ексцеленції, що відбудова краю і гоєнє ран нанесених населеню, може доконати ся лише при рівнобіжнім співділаню державних чинників і місцевого населеня і тому надіємо ся, що відбудова східної, української, найбільше знищеної части краю піде не тільки скорим кроком, але що до сеї відбудови буде покликаний український нарід в такий спосіб і в такім числї, щоби він міг з повним супокоєм і довірєм віднести ся до сеї найважнїйшої нинї державної акції в Галичинї.

Сама однаковож відбудова знищених осель і урохомлене господарств не загоїть анї тих всіх ран, що їх війна нанесла українському населеню в Галичинї, анї не сповнить тих наших надій, які нас в тім так тяжкім часї піддержують.

Наших ран, в сїй урочистій хвилї, не будемо перед Вашою Ексцеленцією розкривати, то одно лишень як начальна політична орґанізація в краю, уважаємо своїм обовязком заявити, що навіть нинї — коли на нашій українській земли веде ся ще кровава, страшна війна, коли сини сеї землї остали без даху над головою, без окритя на тїлї і без кусника хлїба для своїх дітий, — галицька адміністрація лишила ся тим, чим була перед війною,

Розуміємо добре, що сповнене наших національно-політичних домагань а се допущене нашого народу до державної безпосередности і надане йому на його земли національної самоуправи може наступити доперва в пізнїйшім, повоєннім часї, але — покликаня українських урядників до адміністрації і до всїх державних урядів, повної рівноправности нашої мови, пошани наших національних прав покараня тих, що правильно і на кождім кроцї допчуть наші національні права, заспокоєня наших культурних потреб, а головно як найскорійшого основаня українського університету у Львові — маємо і нинї повне право домагати ся. О таку охорону і о таке гоєнє ран, о таку направу кривд і о таке здобуванє довіря українського народу — просимо Вашу Ексцеленцію.

Вірно все стояв і вірно стоїть нинї в світовій заверусї український нарід при тронї Габсбурґів, щиро хоче дальше дїлити долю австрійської держави, готов, хотяй над вираз висилений, до дальших жертв, бо надїєть ся і вірить, що якраз в Австрії настане здійснене його національно-політичних домагань. В повній надії, що Ваша Ексцеленція зрозуміють наші бажаня, вислухають наших домагань і приступлять до дійсного гоєня ран нашого народу, витаємо сердечно Вашу Ексцеленцію і просимо прийняти наше запевнене, що ми готові спільно з Вашою Ексцеленцією працювати над загоєнєм ран українського народу, над скріпленєм австрійської держави і над збільшенєм слави габсбурської династії.

В відповіди на се привитанє речника Народного Комітету заявив намісник барон Діллер, що першою його задачею є відбудова краю. Сам знає, що найбільше потерпіла східна Галичина і український нарід і тому правительство прийде з помочию східній Галичинї, а він, як намісник, особисто припильнує, щоби підчинені урядники точно виконували його приказий і приходили населеню з повною помочию. Заявив рівнож що подбає, щоб все, що на відбудову краю дістане, дісталось там, де було призначене, і за се ручить своєю особою. Буде відбувати інспекційні подорожі, щоб переконатись, чи всьо робить ся як слїд. До наших домагань відносить ся без упереджень і зробить се, що в часї війни можна буде зробити. Другим своїм завданєм уважає намісник gerechte Verwaltung себто справедливу адміністрацію. Повна безсторонність і пошановане закона буде провідною думкою в його роботї і сего буде вимагати від підчинених урядників. Вкінци просив, щоби подавати йому до відома устно або письменно факти надужить, а він їх усуне.

Посол др В. Бачинський подякував намісникови за сю заяву, додаючи, що український народ з повним довірєм буде звертатись до него.

Відповідь намісника Діллера зробила корисне вражінє на депутацію. Намісник відповідав по нїмецьки, звиняючи ся, що не володіє краєвими мовами, але їх розуміє, знаючи чеську мову.

З черги прийняв намісник депутацію Ставропиґійського Інститута під проводом сеньора Шеховича, депутацію українських культурних товариств (Просвіти, Українського Педаґоґічного Товариства і Наук. Тов. імени Шевченка) під проводом професора д-ра Студинського, депутацію начальних економічних товариств і орґанізацій (Краєвий Союз кредитовий, Краєвий Союз ревізійний, Дністер, Земельний Банк гіпотечний, Народна Торговля, Сільський Господар, Краєвий Союз господарско-торговельних спілок) під проводом директора Нагірного. — Всї депутації винесли рівнож корисне вражінє з розмови з новим намісником.

Наконець явила ся у намісника Діллера депутація української академічної молодіжи під проводом голови Академічної Громади Велигорського і п-ни О. Величківної, вручаючи йому пропамятне письмо в справі основаня українського університету у Львові і просячи його, щоби він зі свого боку сю справу попер у властивих чинників. Намісник прийняв відпоручників молодіжи дуже прихильно і заявив, що справа основаня українського університету у Львові є на часї і що тепер є справдї відповідна хвиля до здійсненя сего українського оправданого начального культурного домаганя.

Не занедбуймо справи!

Російскка заборчість зверталась від давна в сторону галицької України та її посестр Буковини й північної Угорщини і старала ся приготовити рублем відорванє сих земель від Австро-Угорщини.

Правда плоди „обрусєнія“ були про око дуже маленькі, бо ледви кілька родин як Дудикевича, Глушкевича та ще двох, трьох зважилось уживати російської мови яко домашньої розговірної, але були се страшні предтечі, масового обрусєнія, бож в русских бурсах і пансіонах учили мнимі ґаліцко-русскі говорити по російськи около 800 молодіжи, яка мала приказ уживати розговірної російської мови і в сей спосіб витворити в Галичинї четвертий народ. Общество Качковського, яке до 1913 р. побирало соймові субвенції, зачало вже було з російською мовою й до мужицьких хат в імя клича „русский язик і православная вера далжна всех русскіх абєдініть“. Позаяк тим „русскім язиком“ мав бути по оголошеній в 13 ч. „Ґалічаніна“ з 1908 р. програмі розвязаної в 1914 р. „Русскої Ради“ великий і сильний язик Пушкіна, тож общ. Качковського видаючи членські книжочки для семи тисячів членів по російськи хоч з поясненями, а то оповіданя Гоголя і Толстого, ширило обрусєніє. Вправдї Українцї спиняли той обрусительний розгін скорим розвитком української культури себто шкільництва і письменства та національно-політичним кличем, що український народ може не спільно, але відрубно в д Москалїв розвиватись з користю для себе, однакож знищити клич „єдіної нєдєлімої Русі (Рассії)“ не були в силї в виду непобореного клича з иньшої сторони „неподїльности Галичини“ та браку матеріяльних і адміністраційних середників в своїх руках.

Хоч притихли голоси москвофілів тих, що лишились в Галичинї, а голосу збігцїв не чуємо, бо Ростів далеко над Доном, то війнї дали би ся вони знов чути, колиб їх матеріяльно сильні і численні товариства, тепер застановлені, але не розвязані галицьким Намісництвом,

знов віджили, а як довго не розвязані вони, то реактивоване їх не є виключене по війні. Стан застановленя дальший є станом непевности, отже небезпечний для Австрії і Українців, бо може викликати знов трудности для істнованя Австрії і українства. Тих застановлених товариств є кілька родів, як:

1. Просвітні як Гал. русская Матица, Общ. ім. Мих. Качковского з 31 філіями, 7000 членами і около 600 читальнями і общ. Русскій національний Інститут, Народний Дом у Львові з захистами для бідних учеників т. зв. бурсами. Ще є мертвороджений Рольничий Союз з 30-ма філіями.

2. Самостійні тов. т. зв. русскі бурси і пансіони в Бучачи, Городку, Коломиї, Новім Санчи, Горлицях, Перемишли, Раві руськiй, Самборі, Стрию, Станиславові, Сяноку, Турці і Яворові.

3. Русскі касина у Львові, Самборі, Станиславові і Золочеві і ще кілька малочленних товариств, як нар. Общество русских дам у Львові, Обще житіе русских студентів і т. п.

4. Вкінці кредитові тов. з москвофільською управою і членами переважно немосквофілями. Полишенє тих товариств незастановлених в стані нечиннім, безуправнім лише по причині виїзду дирекцій їх до Ростова або на захід є зі шкодою для вкладників і довжників. Таких кредитових тов., що належать до „Русского ревізійного Союза“ є 104. Кромі сього істнує Центр. молочний союз з 13 філіями і 34 спілками.

І їх хоч паперове тепер лиш істнованє може бути притокою для Росії при мирових переговорах до жаданя, щоби австрійське правительство признало істнованє в Галичині русского себто російського народа, як доси на основі істнованя русских обществ хотіла Россія вмішуватись в внутрішні австрійські політичні справи. На сю небезпеку, спільну для Австрії і австрійських Українців, наколи остоять ся русско-народні застановлені, під 1—3 вичислені общества до мира, повинні Українці вже тепер звернути увагу центрального правительства, щоби воно русско-народним питанєм підчас мирових переговорів не було заскочене.

Найбезпечнійша розвязка питаня дальшого істнованя застановлених обществ, то правно можлива інтерпретація закона про тов. з 15. ІІ. 1867. ч. 154 Взд., щоби правительственні завідателі тов. під 1—3 приймали тепер аж до означеного часу нових членів і в сей спосіб уможливили Українцям вступленє до них і реактивованє їх в своїм заряді.

Протест виділів тих товариств против уважаня сих товариств через Росію за русскі колиб они стали українськими, відразу відняв би Росії арґумент. Коли правительство не годить ся на таку правну інтерпретацію закона про товариства, то полишаєтсь ся тільки розвязанє з законних причин, застановлених обществ підчас війни і передача їх майна по мисли статутів, так щоби воно служило австрійсько-українським цілям. Охорони і забезпеки, щоби Українці під Австрією не були наражені в будучности на русифікацію і польонізацію, мають право вже тепер домагатись, а зникненє русско-народних обществ буде одним із забезпечень, яко преюдикат, що австрійське правительство не дозволить в будуччині на творенє русских обществ в Галичині. Під 4. вичислених економичних стоваришень правительство не може розвязати, — гріхом однак народним булоби, щоби члени Українці полишили їх в стані нечиннім в русско-народних руках, бо як їх русскі дирекції і надзірні ради вернуть по війні, то обіймуть незайняті місця в управах. Колиж застануть зайняті управи Українцями, то при обережности на загальних зборах, не дістануть ся більше до управи. Труду до перейнятя тих товариств безуправних не много потреба. Запитатись треба в канцелярії окружного суду яко торговельного про назвиська членів дирекції і їх заступників, взяти в уряді громадськім їх передвоєнного місця замешканя посвідченє, що вони з житя і побуту незнані, вишукати хоч двох членів удільовців відносного стоваришеня, уложити їм на 2 К. остемпловану просьбу до дотичного окружного суду яко торговельного по причині наміру сплати позички або піднятя вкладки о установленє запропонованої особи куратором чи кураторкою даного стоваришеня, дати потвердити старості, що запропонований куратор заховуєсь льояльно і з долученєм посвідченя тих та членських леґітимаційних книжочок післати сю просьбу почтою до суду. При таких даних можна в разі відмови при помочи рекурсу сподіватись установленя запропонованого куратора чи кураторки, котрий є управнений управляти стоваришенєм і скликати загальні збори стоваришеня для вибору членів дирекції і членів надзірної ради хибуючих, хочби задля військової служби і евентуально зміни статута, щоби члени дирекції і надзірної ради в малій скількости що року змінялись. В сей спосіб кілька стов. дістало вже українську управу, але до сотки ще дуже далеко. Много з кредитових москвофільських стов. моглоби дати Українцям інвалідам і женщинам, маючим іспит з бухгальтерії або школи торговельної хліб в руки вже тепер з огляду на доходи. До таких зажиточних стоваришень а здаєсь безуправних з винятком під 7, котрі добре оплатилиби членів дирекції, ради надзірної і урядників належать по виказу з 1911 р.

1. Беньківці (суд Бережани). кредит. ст. „Братская каса“ з обм. пор. вл. майно округло 40.000 К, ощ. 90.000 К, поз. 180.000 К, об. 390.000 К.

2. Бібрка (Львів), Госп. кредит. стов. „Самопомощ“ з обм. пор. вм. 17.000 К, ощ. 15.000 К, поз. 57.000, об. 340.000 К.

3. Броди (Золочів), кредит. стов. „Русская Каса“, з обм. пор. вм. 12,000 К, ощ. 53.000 К, поз. 90.000 К, об. 620.000 К.

4. Бучач (Станиславів), кредит. стов. „Самопомощ“ з об. п. вм. 60.000 К, ощ. 54.000 К, поз. 70.000 К, об 870.000 К.

5. Галич (Станиславів), каса задатк. „Надія“, ст. з об. п. вм. 62.000 К, ощ. 114.000 К, поз, 190.000 К.

6. Горлиці (Ясло), кред. ст. „Лемковская каса“ з обм. п. вм. 7000 К, ощ. 196.000 К, поз. 182.000 К, об. 861.000 К.

7. Городок (Львів), кред. ст. „Поміч“, з обм. пор. вм. 28.000 К, ощ. 47.000 К, поз. 60.000 К, об. 172.000 К.

8, Дрогобич (Самбір), ст. „Нафтяний промисл“ з об. п, вм. 23.400 К, об. заг. 64.000 К.

9. Дрогобич (Самбір), кр. ст. „Самопомощ“, з об. п. вм. 10.000 К. ощ. 64.000 К, п. 82.000 К, об. 410.000 К.

10. Жидачів (Стрий), задат. ст. „Народний дом“ з об. п. вм. 17.000 К, ощ. 52.000 К, п. 63.000 К, об. 285.000 К.

11. Жовква (Львів), кр. ст. „Народний дом“, з об п. вм. 42.000 К, ощ. 206.000 К, п. 228.000 К, об. 940.000 К.

12. Зборів (Золочів), гкр. ст. „Віра“ з об. п. вм. 5.000 К, ощ. 31.000 К, п. 51.000 К. об. 266.000 К.

13. Золочів, кред. стов. „Самопомощ“ з об. пор. вм, 85.000 К. ощ. 152.000 К, п. 287.000 К, об. 1454.000 К.

14. Калуш (Станиславів), кред. ст. „Русская Самопомощ“ з об. п. вм. 20.000 К, ощ. 82.000 К, п. 130.000 К, об. 570000 К.

15. Коломия, кред. стов. „Самопомощ“ з об. п. вм. 90.000 К, ощ. 202.000 К, п. 282.000 К, об. 1949.000 К.

16. Криниця, кред. ст. „Надежда“, з об. п. вм. 50.000 К, ощ. 508.000 К, п. 533.000 К. об. 1119.000 К.

17. Львів, кр. ст. „Защита Земли“ з об. п. вм. 178.000 К, ощ. 1.121.000 К, п. 1,586.000 К, 9,039.000 К,

18. Львів, кр. ст. „Львовская Самопомощ“ з об. п. вм. 62.000 К, ощ. 191.000 К. п. 235.000 К, об. 1292.000 К.

19. Оттинія (Станиславів), кр, ст. „Самопомощ“ з об. п. вм. 1800 К, ощ. 97.000 К. п. 122.000 К, об. 492.000 К.

2у. Перемишль, — кр. ст. „Нива“ з об. п. вм. 80.000 К, ощ. 417,000 К. п. 443.000 К, об. 1.097.000 К.

21. Станиславів, — кр. ст. „Самопомощ“ з обм. п. вм. 121.000 К, ощ. 626.000 К, п. 673.000 К, об. 1,900.000 К.

22. Старий Самбір, гкр. ст. „Прикарпатский добробит“ з о. п. вм. 2800 К, ощ. 28115 К. п. 32.379 К, об. 186.000 К.

23. Сянок, — кр, ст. „Бескид“ з об. п. вм. 125.000 К, ощ. 1490.000 К, п. 1168.000 К, об. 4,587.000 К.

24. Турка над Стриєм (Самбір), кр. ст. „Надія“ з об. п. вм. 6897 К, ощ 56.000 К, п. 67.000 К, об. 321.000 К.

25. Угнів (Перемишль) кр. ст. „Русская каса“ з об. п. вм. 29.000 К, ощ. 356.000 К, п. 275.000 К, об. 605.000 К.

Вичислені стоваришеня мали до кінця 1911 р. власного майна над 1 міліон К. а вкладок ощадности над 5 міл. 248 тис. К., всі инші ст. мали ледви около четверту часть тих сум.

Повисші числа повинні кождого переконати, що оплатить ся труд надати їм українську управу, щоби з доходів чистих підпомагали українські цілі, а не наше винародовленє і оправославленє.

Відбитє Галичини.

IV.

Бої о Сіняву і Радимно. — Російська протиофензива. — Борби о Перемищль.

Міжтим здобуто 18. і 19. мая становисько коло Сіняви. Праве дивізійне крило Архикнязя Йосифа Фердинанда та части Гановерського польку здобули тут переправу через Сян та зайняли від полудня Сіняву, міжтим коли инші части військ прогнали Росіян з Кута між Сяном і Вислоком коло Тринчі. Виконуючи розказ Радка Димітрієва ставили Росіяни дальше опір, старанючись боронити кожду пядь землі. Вони підприняли пробу протинаступу від сторони Ніска, Лежайська і Перемишля. Наступи від сторони Лежайська і Перемишля відкинено легко, натомість атак ворога від сторони Ніска, відперла 8 австрійська дивізія що-йно після завзятих боїв коло Рудника.

Тепер слідував тридневний випочинок, який зужитковано на доставу муніції і поживи, відставленє бранців і ранених, на відбудову взятих становиськ та на відновленє переходів через Сян. Впрочім армія Макензена та Архикнязя потрібувала після завзятих боїв та безнастанного походу відпочинку, — мимо сього, що всї познаки вказували на се, що ворог раз-у-раз дістає підмоги та що в наслідок того треба сподївати ся скріпленого опору. Щоб зайняти Радимно, треба було здобути Перемишль та цілу лінію Сяну. Про відбитє Перемишля годї було майже думати, доки в руках ворога по лївім березї Сяну оставав примісток Радимно. Аж тоді, колиб неприятеля звідтам прогнано, можнаб вже думати про облогу Перемишля. Тут Росіяни укріпились в трьох рядах сильних становиськ. Ключ до першого становиська творили положені на захід від Острова височини, до другого саме село Острів, а по середині третього становиська лежало село Загороди між Радимном і Сяном майже безпосередно перед мостом через Сян. До наступу, який мала виконати армія Макензена, видано такі вказівки: З полудневого заходу і заходу має наступати запасний корпус Франсоа, з північного заходу VI австрійський корпус, зі сходу від Сяну мала вдарити ґвардія від сторони Витлини в південнім напрямі менше більше на лінію Дунковичі Заліська Воля на праве крило та зади ворога; вона мала також за задачу — о скільки се можливе, — замкнути ворогови одиноку дорогу відвороту з Радимна до Яворова на схід,

Коли передполуднем дня 23. мая та ранним ранком дня 24. мая приготовила артилєрія по смертоносним огни приступ, розпочав ся атак о 6. годинї рано. Тяжкі гавбиції сповнили свою задачу, — відпорність ворога була вже дуже слаба. По півгодиннім бою взято першу оборонну лінію, у другій рівнож не могли Росіяни вдержатись; ворог прібував опиратись доперва коло примістка Загороди. А міжтим старалась головна маса втїкаючого російського війська дійти до східних берегів Сяну: та тут сталось щось неожидане: міст на Сянї — одинокий ратунок для Росіян — став в полуміни, ворог втїкав перед напираючою ґвардією по східнім березї Сяну на полудне, цїлї товпи втїкаючих мішались: страшне було замішанє, безнадійне положенє...

Дня 25. мая впав примісток Загороди в руки VI австр. корпуса, який попереднього дня здобув Дунківці і Ниновичі, Макензенове ліве крило перло дальше на схід, всюди хитав ся ворог полишаючи в руках союзників 30.000 бранців, 90 гармат та 70 машинових крісів. Північна часть области Перемишля була вільна; на полудне праве крило Бороєвича (німецький бескидський корпус) дійшов аж до Гусакова), а кріпость була майже окружена. Та ворог схаменув ся: приготовив великий завзятий наступ з новими військами від півночи, сходу і полудня, щоб дотеперішні наші успіхи знищити.

Фронт союзників тягнув ся дня 27. мая від північного заходу на південний схід. Далеко на схід витягалось по правім березї Сяну від Старяви через Ляшки ліве крило Макензена, а праве крило 4. австрійської армії містилось в луцї на північ від Сіняви. Наче стріла втиснув ся Макензен в російський фронт; цїлею Росіян було недопустити до окруженя Перемишля. Щоб здійснити плян, пішла російська військова управа за взором Гінденбурґа, висилаючи великі свої сили до протинаступу від півночи по обох сторонах Сяну в напрямі Сіняви а від полудня по обох сторонах Вишнї на Старяву, отже на оба крила союзників; натомість слабші сили мали заатакувати наш головний фронт коло Бобрівки і Ляшок. Через цїлий день не відважились Росіяни наступати. Тільки ночами від 27. мая до 3. червня кипіла завзята борба. Першої ночи Росіянам дещо пощастилось. Стоячі коло Сіняви слабі австрійські сили (одна дивізія) не могли остоятись перед сильним атаком. Вони захитались та мусїли дня 27. податись в части поза Любачівку, в части поза Сян. При переході через Сян полонили Росіяни певну скількість бранців та здобули кілька гармат. Вибореио „величезну побіду“. Давнї часописні звіти ворожих держав прославлювали геройськість ро-

сійського салдата. Та нечайно слідувало розчароване. Дня 3. червня захиталась не лиш російська офензива — але і ціль змагань ворога сталась неможлива. Перемишль впав!...

Світова війна.

В річницю битви під Горлицями.

ВІДЕНЬ. З пресової кватири доносять:

Є. Ц. і К. В. пільний маршалок архикнязь Фридрих видав слідуючий розказ начальної управи армії:

В першу річницю битви під Горлицями і Тарновом вислав я до Є. Ц. Величества Цісаря Вільгельма слідуючу телеґраму:

Рік тому німецькі та австрійські війська в побідній борбі проломили російський фронт в Галичині. З вірностю та почестю згадую, що мої хоробрі борці в тім дні слави Ваше Цісарське Величество та славне німецьке військо. Сердечне побратимство оружа, припечатане пролитою кровю в потребі, котре перед роком віднесло найбільшу та найславнійшу побіду в сучасній історії, при Божій помочі і дальше буде запорукою наших успіхів. Хоть чекає нас ще тяжка праця, однак побіда буде по нашій стороні.

Архикнязь Фридрих, пільний маршалок.

Й. Ц. Величество німецький Цісар, вірний приятель і союзник нашого найласкавійшого начального вожда зволив відповісти:

Дякую Тобі сердечно за Твою дружню телеґраму. І я в тих днях річниці початку великої офензиви в Галичині згадую з вдячним серцем хоробрість та згоду, з якою жовніри наших союзних військ ішли з бравурою до штурму. Прошу Тебе, подай то до відома військам, котрі стоять під Твоїми розказами. Один погляд взад на славні події минулого року скріплює надію, що спільною волею дійдемо до рішучої побіди. Допоможи нам, Боже!

Вільгельм.

Обі ті телеґрами мають бути проголошені всім військам.

Арх. Фридих.

З нагоди річниці битви під Горлицями та Тарновом вислав начальний комендант армії арх. Фридрих телеґраму до пільного маршалка ф. Макенсена.

Наїзд Цепелїнів на Льондон.

ЛЬОНДОН. Урядова доносять, що 5—6 німецьких Цепелїнів заатакували в ріжних місцях Шкоцію та північну часть ґр. Норфольк. Цепеліни кинули 100 бомб та спричинили великі шкоди. Повалено богато приватних домів та вбито і ранено кілька осіб з цивільного населеня.

Перевіз Сербів морем.

МЕДІОЛЯН. „Coriere della Sera“ доносить з Атен, що посли коаліції не поновлювали свого домаганя, щоби Греція позволила на перехід Сербів через свою область. Правительственні круги догадують ся, що Сербів перевезуть Коринтським проливом. Дневники доносять, що тою дорогою перевезено до Солуня 25.000 сербського війська.

Після згнобленя революції в Ірляндії.

БАЗІЛЕЯ. „Basler Nachrichten“ доносить: Появив ся пастирський лист ірляндських епископів. Епископи заявляють, що узнають за правду, що Анґлія надасть Ірляндії всї автономічні полекші, наколи вона буде ділати з визначених правительством рамах основних прав.

ЛЬОНДОН. Льорд Френч доносить, що в Ірляндії настав спокій. Збиранє оружа та арештованє утікачів-революціонерів відбуває ся з добрим успіхом.

ДУБЛІН. Анґлійські війська дістали похвалу від свого ґенерала за здавленє революції в Ірляндії.

В кількох містах в Америці відбули ся збори в цїли висказаня симпатії для Ірляндії та щоби подякувати Німеччині, що підпомагає Ірляндію, подібно як колись Франція підпомагала молоду американську републику.

Німецька нота до Америки.

БЕРЛІН. Німецький канцлер повернувши з головної кватири заявив, що в тих днях виснить в німецькім парляменті загальне положенє.

Американський посол повернувши від Цісаря Вільгельма сказав на численні запити, що не може вияснити положеня, бо привіз з собою мовчанє.

Дневники доносять, що німецька нота написана в лагіднім тоні, та що німецько-американський конфлікт полагодить ся без війни.

Француські мінїстри в Петербурзї.

ШТОКГОЛЬМ. Француські міністри Томас і Вівіяні прибули до Штокгольму. В будинку російського посольства видали посли коаліції на честь міністрів обід. Міністри удали ся в дальшу дорогу до Петербурга.

Новий транспорт російських військ для Франції.

МАРСИЛІЯ. (Ткб.). Прибув чут новий відділ російського війська.

Примусова служба в Анґлії.

ЛЬОНДОН. (Ткб.). Палата громад приймила закон про обовязкову службу військову в другім читаню 328 голосами проти 36.

НОВИНКИ.

— **Відзначенє Українських Січ. Стрільців.** Військовий хрест заслуги третого степеня з военною декорацією за хоробре поведенє супроти ворога одержали: курінний отаман Сень Ґорук, старший четар кінноти У. С. С. Роман Камінський. Найвисше похвальне признанє (Signum laudis) одержали: старший четар Микола Стронський і четер Петро Франко.

— **Жертвенність наших селян.** Громада Опришівці під Станиславовом зложила на руки місцевого Укр. Жін. Комітету помочи для ранених і для Укр. Січ. Стрільців та на шпиталі в Станиславові квоту К 407 та 6 пасок і 30 яєць на Великодні свята. Комітет складає жертводавцям щире Спасибіг.

— **Жертви на „Зелїзного лицаря“.** Тяжка полева артилерія Reg. 11. жертвує на зелїзного лицаря у Львові 226 кор. зі збірки пор. П. Юраша.

— **З нагоди українських депутацій.** Українські депутації принимав намісник віддільно. Зразу заносило ся на те, як було й за часу побуту кн. Гогенльоге, що українські депутації будуть приневолені явитись у намісника всі разом.

Посли Голубович і Бачинський віднеслись до през. Шультіса і запротестували проти такого поведеня урядуючого там молодого урядника,

Інтервенція віднесла повний успіх.

— **Патріотична громада.** Громада Тустановичі розвинула підчас тяжких часів війни незвичайну горожанську і гуманітарну діяльність, котра ще — як нам доносять — далеко не покінчена. Дотеперішна її участь в державних, военних позичках виносить 3.400.000 корон; для Українських Січових Стрільців жертвувала громада 35.000 кор. на лицара в збруї в Дрогобичи 50.000 кор. Між інвестиційними працями займають поважне місце вклади на електричне осьвітленє, заложенє камінних хідників і на поправу гостинців. Громада видає уже другий рік по 7.000 кор. місячно на кухню для бідних а від листопада 1915 р. удержує чайню для шкільної молодіжи без ріжниці національности. Гідним ініціятором сеї гуманітарної акції являє ся війт сеї надзвичайної громади д. Яков Шпіцман, котрий уже від десятьох літ уміло кермує неодною акцією, зміряючою до добробуту мешканців і до патріотичних подвигів на користь і славу держави і місцевого населеня.

— **Ще в справі зміни календаря.** „Нива“ в ч. 4. пише між иншим: Гадку зміни календаря піддано австрійському правительству зараз по прилученю Галичини; однак тому домаганю опер ся р. 1773 львівський епископ Лев Шептицький, підносячи, що йому годї переводити таке діло без згоди инших католиків грецького обряда, та що ся зміна могла би перепкаджати до зєднаня східних народів з Римом. Сю ідею давних наших єрархів поділяв Апостольський Престол, а ріжні папи видали декрети, котрі забороняли які небудь самовільні зміни в нашім обряді. Я наведу лиш декрет папи Венедикта XIV. „Demandatum coelitus“ з р. 1743, котрий в § 3 каже: De riticus igitur et moribus Ecclesiae graecae illud imprimis generatim statuendum decrevimus, nemini licuisse aut licere, quovis titulo aut colore et quacunque auctoritate aut dignitate, etiamsi Patriarchali aut Episcopali praefulgeat, quidquam innovare aut aliquid introducere, quod integram exactamque eorundem observantium imminuat, omnesque in posterum et singulos-Eclesiae graecae ritus et mores a Patribus traditos omnino servare mandamus. (О обрядах і звичаях грецької церкви в загалї постановляємо передовсїм те, що ніколи не було і не є позволено, під яким небудь титулом або позором і якою небудь повагою, навіть патріяршою або епископською, що небудь нового творити або вводити, що могло би їх ненарушиму цїлість вменшувати, і наказуємо, щоби на будуче всї і поодинокі обряди і звичаї грецької церкви, передані від отців, були в цїлости доховувані). З сего декрету виходить ясно, що нї патріярх нї епископ не має права вводити які небудь обрядові зміни, і що се може учинити лиш синод за апробатою Папи.

Постоюючи за цїлостю нашого обряда, ми не були би противні деяким меншим змінам, котрі показались би на часї. Але се повинно походити наперед з загального почутя такої потреби в духовенстві і народї, а відтак переводитись законною дорогою (через провінціональний синод і Рим). Можна би отже в своїм часї застановитись і над новим календадем в церкві і над деякими частями устава, але се може стати ся лиш нами самими, у відповідну пору, по зрілій розвазї, в порозуміню з иншими католиками гр. обряду в Австрії, а в кінци по ухвалї синоду і по потвердженю Риму. Тодї і нарід смотрів би инакше на довершену зміну, тай закордонні наші братя не уважали би сего замахом на наш грецький обряд і не зражувались би сим до католицтва.

— **Перша вистава українського театру** під новою управою Альфреда Будзиновського відбула ся дня 4. мая в салї „Сокола-Батька“. Відограно драму в V діях Б. Грінченка п. з. „Степовий Гість“. Дохід призначено на „Червоний Хрест“.

— **Про леґіони польські в російській армії** пишуть „Nowiny wiedeńskie“ ч. 19. що вони „бівакували в Бобруйську, а тепер є на боєвій лінії, здаєть ся що на північнім крилї під Динабурґом“.

— **Причинок на мешканє для родин покликаних до війська.** Спірне доси питанє, чи родинам покликаних до війська належить ся законний причинок також і на чинш рішив онодї сенат адміністраційного трибуналу. Він орік, що сей причинок належить ся навіть і тодї коли сторона вживає мешканя безплатно в заміну за висвідчувану працю. Причинкові комісії мають держатись в практиці сего оречення адміністраційного трибуналу. Всї партії отже, які доси одержували тільки причинок на удержанє, повинні внести додаткове поданє о признанє їм причинку на чинш.

— **Завішенє чеських часописий.** Староство в Кеніґрецу застановило видаванє часописі чеської поступової партії „Ратібор“ до дня 15 цвітня; онодї видало новий розпорядок, яким застановило сю часопись трівало на будуче. Проти редактора ведуть ся карні доходженя.

Виходячу в Празї релїґійну часопись для поширеня наук Гуса п. з. „Костнїцке іскри“ застановлено р видавництві „по причинї від сю пору недопускаємого способу писаня“.

Виходяча в Празї від 10 лїт часопись „Сокольске беседи“ застановила сама добровільно своє видавництво.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 6 мая 1916.

Нинї: 6. мая гр.-кат. Григорія римо-кат. Івана.

Завтра: 7. мая гр.-кат. Сави, римо-кат. Доміцелї.

○ Бухальтерійний двомісячний курс отвирає ся 8. мая, для приготовленя до іспитів в ц. к. Торговельній Академії. Зголошеня від 10—11 перед полуднем ул. Міцкевича ч. 11. в Дирекції Торговельної Школи.

○ Укр. Нар. Театр Т-ва „Бесїда“ у Львові саля Т-ва „Сокіл-Батько“ ул. Руська ч. 20. В суботу дня 6. мая „Наймичка“ драма на 5 дій Ів. Тобілевича.

В неділю дня 7. мая „Степовий Гість“ драма на 5 дій Б. Грінченка. — Початок о год. 7. вечером.

○ Читальня Просвіти Городецького передмістя при площи св. Юра ч. 5. у Львові подає отсим до відома, що Виділ Читальні з р. 1914 по скомплєтованю розпочав на ново свою діяльність і просить уклінно всїх до Товариства вписавших ся П.Т. членів в неділю дня 7. мая с. р. о годинї пів до 6 вечером на спільну нараду, яка відбуде ся по виголошенім відчитї з привітом „Христос воскрес“. — Біликовський, голова.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 5. мая 1916.

На російськім фронті.

Наші летуни обкидали оноді бомбами узлову точку зелїзницї Здолбуново на полудне від Рівна. Запримічено, що будинок двірця, варстати і зелїзничий парк зістали влучені. Кілька будинків станулє в полуміни.

Вчера знов всюди збільшилась боєва діяльність. Були також сутички на области перед становисками.

На італійськім фронті.

На Ромбоні наші війська по сильнім приготованю артилєрії прогнали ворога з кількох становиск і полонили понад 100 Альпінів, в тім 3 офіцерів і здобули 2 машинові кріси.

В области гір Мармолята в ночи розбито слабий відділ ворога на східнім збочу височини Сассо Унділі. Впрочім тілки діяльність артилєрії середної сили.

На балканськім фронті.

Нїчо нового.

**Заступник шефа Ґенерального Штабу
польний маршалок-поручник Ф. Гефер.**

На морі.

Дня 4. с. м. перед полуднем наші самолети маринарки бомбардували Вальону, а по полуднї Бріндізі. В Вальонї кілька разів влучено в батерії, пристаневі будівлї і летничу стацію. В Бріндізі кілька доцільних бомб влучило зелїзничі уряджења, будинок двірця, магазини та арсенал серед збитої ґрупи контрторпедовців. Кілька бомб вибухло в місті. Ворожий самолет, який злетів в цїли оборони, сейчас прогнано. Мимо нагального огня оборонного наші самолети так з Вальони як і Бріндізи вернули всї неушкоджені.

Команда фльоти.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

І вчера боєва діяльність на анґлїйськім фронті між Armentieres і Arras була значна.

Під Givenchy en Gohelle вивязалась бій ручними ґранатами о вирву по висадженю міни. Ворог вспів там на короткий час дістатись.

На полудне від ріки Сом в ночи німецкі відділи вивідні вдерлись до становиск ворога, відперли протинаступ і полонили 1 офіцера і 45 жовнїрів.

На ліво від Мози наші війська війшли до висунених наперід француських фортифікаційних уряджень на захід від Окур. Ворог уступив з них. Їх знищено, почім після пляну наше військо звідтам уступило.

На полудневий схід від Haicourt зайнято кілька француських ровів та полонено бранців.

На право від Мози головно в ночи сильна діяльність артилєрії.

Анґлїйський біплян з француськими відзнаками на побережу близько границї голяндської неушкоджений дістав ся в наші руки. Летуни втікли на невтральну область.

Німецька ескадра кинула много бомб з успіхом на зелїзничі лінії в Noblette і Auvetal (Шампанія) та на поле злетів в Suippes.

В цвітни, головно в другій його половині воздушна борба на західнім фронті прибрала великі розміри та сталась дуже завзятою. В місце сутички одинцем входить щораз більше борба ґрупами і ескадрами, і то головно поза нашим фронтом. В цвітни наші летуни зістрілили на західнім фронті 26 самолетів ворога, а крім того 10 літаків впало від стрілен наших оборонних гармат.

Наші втрати виносять загалом 22 самолетів: з сього втратили ми 14 в воздушнім бою, 4 не вернули а 4 застрілено з землї.

На східнім фронті.

Нїчо замітного.

На балканськім фронті.

Нїчо замітного.

Начальна управа армії.

Папа в справі Митрополита Шептицького.

Koelnische Zeitung довідує ся, що Папа римський вислав письмо до царя, в якім просить о увільнене вивезеного Митрополита Шептицького.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Адвокат

Др. ІЗИДОР ГОЛУБОВИЧ

переніс канцелярію з Тернополя

і веде її

у Львові, ул. Руська ч. 3. І. пов.

Оголошеня.

Вп. п. У.С.С. прошу о ласкаве подане адреси Василя Симука У. С. С. Валерія Ґоцька, Колодеєце п. Жовтанцї. 3—3з

„Днїстер“ (Товариство) приймe сейчас кільканайцять канцелярійних сил з гарним виробленим письмом. Поданя належить вносити до Товариства в годинах урядових від 8—2 перед пол. 1—2

Женщина ощадна, розуміюча ся добре на сїльськім господарстві пошукує посади господинї. Зголошеня: Львів, ул. Янівська 11 у п. Микитишин. 1-2з

Блавацький Іван з Яворова просить повідомити жінку, що він мешкає разом з Сидором Британом у місцевости: Орен ул. Беріг ріки Оки — дім Чикина 6. у М. Паукима — Росія.

Білоус Іван з Романівки, пов. Тернопіль, тепер при k. u. k. Etap. Frainzug 23/11. Mihowa Post: Lukawetz (Bukowina) пошукує родини і знакомих. 3—3з

Чи маєте вже

КАЛЄНДАР „ПРОСВІТИ“

на р. 1916,

одинокий український Калєндар на біжучий рік? Спішіть з замовленєм бо наклад невеликий.

140 ілюстрацій, богато оповідань з теперішної великої доби, з житя наших українських героїв на полі бою і по шпиталях; з житя переселенців у Віднї, Празї, Ґміндї, Вольсберґу; українські делєґати в чужих краях і богато иншого цікавого матеріялу з сучасної світової війни.

Цїна 2 корони, а для членів, що зложили членську вкладку (4 кор.) за рік 1916, цїна знижена на 1 кор. 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 10 сот. або 45 сот. на пересилку поручену. Замовленя слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“, Львів, Ринок ч. 10. ст

Молочарські прилади з кружлївкою (майже нові) дешево до проданя. Відомість в Урядї парохіяльнім в Білинї великій п. п. Лука коло Самбора. 2—3з

Дяка з добрим голосом, який потрафивби провадити хор, пошукує гр.-кат. уряд парохіяльний у Снятинї. 3—4

Свято побіди.

Гетьман Богдан Хмельницький двигнув усю Україну до борби за єї самостійність. По славних битвах і світлих побідах вїзджає гетьман на чолї запорожського війська, як побідник, дня 14 січня 1649 р. до столицї України Києва, сердечно витаний Києвлянами. Се було велике свято побіди. Сю величаву картину з історії України змальовав з незрівнаним артизмом, артист п. М. Івасюк. Картина зветь ся:

„Вїзд Б. Хмельницького до Києва“.

Картина змальована пречудними, живими, природними красками, показує нам не лише велич нашої славної минувшини, але будить у нас свідомість національної сили і вливає завзяте, та підносить духа. Се перший і одинокий, того рода у нас твір, якому і чужинці з одушевленєм признали незрівнану артистичну стійкість. Під сю пору глядимо тривожно у мрачну будучність. Гляньмо на картину „Вїзд Б. Хмельницького до Києва“ а світла минувшина дасть нам відповідь, що до нашої будучини, до де сила, там слава і воля. — Картина велика 90×70 цм. коштує К 16·—, порто і опакованє К. 1·20. Наклад на вичерпаню. Висилає за попереднім надісланєм готівки Іван Павлик у Львові, Ринок 10 (Просвіта) 1—7

ПОРТРЕТ

українського Митрополита

Андрія Ґр. Шептицького

насильно вивезеного Москалями 19. вересня зі Львова в глубину Росії.

Князь нашої церкви, з яким звязали ми великі наші надії і перебули спільно і щиро відчуті усї наші гарні і прикрі хвилї — якого імя так симпатичне і дороге для серця кождого Українця, карає ся у московському засланю.

Всїм, що щиро спочувають з Достойним Засланником поручаємо виданий нами портрет.

Цїна портрету 50 сотиків.

Замовляти можна лише 10 штук відразу, що коштує разом 5 корон — а рекомендоване порто 45 сот. Висилає: Канцелярія Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. ст

Земельний

Банк Гіпотечний

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

Конто почт. Щадн. ч. 116.984.

Жирове Конто в Австр.-угор. Банку.

Складайте ощадности взагалі зайві гроші на процент, щобя кожня корона могла служити народньому господарству, та вам приносити зиск, а не марнувала ся.

Акційний капітал . . . . К. 1,300.000

Резерви Банку 300.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К. 10·— на 4 проц.

Уділяє гіпотечні і векслеві позички.

Виплачує купони від заставних листів.

Вимінює по користнім курсі російські рублї і німецькі марки.

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку і резерви.

На жадане висилає посвідкі зложеня (чеки) Почтової Щадниці.

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 1?.